

Ukrayiny [Juridical Bulletin of Ukraine]. 2003, № 10.
 2. Dombrov's'kyi Ye. Moral' i pravo yak spetsyifichni formy lyuds'koyi svidomosti [Morality and law as a specific form of human consciousness]. *Filosof's'ka dumka* [Philosophical Thought]. 2003.
 3. Kuz'mychev A. Problemy moraly yly prava? [Issues of morality, or the rights?]. *Sluzhba kadrov* [Service personnel]. 2001.
 4. Aheshyn Yu. A. Polytyka, pravo, moral' [Politics, law, morality]. Moscow, Yuryd. Lit., 1982.
 5. Solov'ev V. S. Nравstvennost' y pravo. In

2 vols. Moscow, 1990.
 6. Sin'kevych O. V. Vzayemodiya konstytutsiyno-pravovykh norm z normamy morali [The interaction of constitutional and legal norms of moral norms]. *Visnyk KNU S. Yurydychni nauky* [Herald KNU C. Jurisprudence]. 2004, № 10.
 7. Toftul M. H. Etyka [Ethics]. Kyiv, Vydavnychyy tsentr „Akademiya”, 2005.

Надійшла (received) 08.12.2016

Бібліографічні описи / Библиографические описания / Bibliographic descriptions

Поняття джерел моралі та права / М. О. Семко, І. Ю. Шаблевська // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 40 (1212). – С. 22–25. – Бібліогр.: 7 назв. – ISSN 2227-6890.

Понятия источников морали и права / М. А. Семко, И. Ю. Шаблевская // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 40 (1212). – С. 22–25. – Бібліогр.: 7 назв. – ISSN 2227-6890.

Idea of sources of morality and law / M. O. Semko, I. J. Shablevskaya // Bulletin of NTU "KhPI". Series: Actual problems of Ukrainian society development. – Kharkiv: NTU "KhPI", 2016. – No. 40 (1212). – P. 22–25. – Bibliogr.: 7. – ISSN 2227-6890.

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the Authors

Семко Михайло Олександрович – старший викладач кафедри права, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; тел.: (067) 959-85-69; e-mail: semko007@mail.ru.

Семко Михаил Александрович – старший преподаватель кафедры права, Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт»; тел.: (067) 959-85-69; e-mail: semko007@mail.ru.

Semko Mihajlo Oleksandrovich – Senior Lecturer of the Department of Law, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"; tel.: (067) 959-85-69; e-mail: semko007@mail.ru.

Шаблевська Ірина Юрійвна – інженер першої категорії кафедри права, Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»; тел.: (099) 669-12-17; e-mail: shablevskaya@qip.ru.

Шаблевская Ирина Юрьевна – инженер первой категории кафедры права, Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт»; тел.: (099) 669-12-17; e-mail: shablevskaya@qip.ru.

Shablevskaya Irina Jurievna – engineer of the first category of the Department of law, National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute"; tel.: (099) 669-12-17; e-mail: shablevskaya@qip.ru.

УДК 344.145

О. Л. МУРЕНКО, Г. М. ГАРЯЄВА

ТРИМАННЯ В ДИСЦИПЛІНАРНОМУ БАТАЛЬЙОНІ ЯК ОДИН З ПРАВОВИХ ЗАСОБІВ ВИПРАВЛЕННЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

У статті приводяться думки різних вчених та власні розмірковування автора щодо доцільності застосування специфічного покарання до військовослужбовців строкової служби, а також, існування в Збройних Силах України - спеціальних військово-виправних установ - дисциплінарних батальйонів й окремих дисциплінарних рот. Автор обґрунтовує направлення військовослужбовців, які скоїли злочини, для відбывання покарання в спеціальні військово-виправні установи, як таке кримінальне покарання, що є досить обмеженим і можливе тільки по відношенню до рядового і сержантського складу строкової служби, коли суд, з огляду на обставини справи й особистість засудженого, вважатиме доцільним замість позбавлення волі на термін до двох років застосувати направлення до дисциплінарного батальйону.

Ключові слова: дисциплінарний батальйон, кримінальна відповідальність, покарання, правопорядок, судочинство.

В статье приводятся мнения различных ученых и собственные рассуждения автора относительно целесообразности применения специфического наказания к военнослужащим срочной службы, а также, существование в Вооруженных Силах Украины – специальных военно-исправительных учреждений – дисциплинарных батальонов и отдельных дисциплинарных рот. Автор обосновывает направление военнослужащих, совершивших преступления, для отбывания наказания в специальные военно-исправительные учреждения, как такое уголовное наказание, что является достаточно ограниченным и возможно только по отношению к рядовому и сержантскому состава срочной службы, когда суд, учитывая обстоятельства дела и личность осужденного, сочтет целесообразным вместо лишения свободы на срок до двух лет применить направление в дисциплинарный батальон.

Ключевые слова: дисциплинарный батальон, уголовная ответственность, наказание, правопорядок, судопроизводство.

The article presents the views of various scientists and their own reasoning of the author on appropriateness of the specific punishment for the servicemen and also the existence in the Armed Forces of Ukraine special military correctional institutions and disciplinary battalions and separate disciplinary mouth. The author substantiates the direction of the servicemen who have committed crimes to serve their sentence in a special military prison, as a criminal punishment, which is quite limited and is only possible in relation to the ordinary and non-commissioned officers of military service, when the court, considering the circumstances of the case and the personality of the convicted person wish to deprivation of liberty for a term up to two years to apply the direction in the disciplinary battalion.

Keywords: disciplinary battalion, criminal responsibility, punishment, law and order, proceedings.

© О. Л. Муренко, Г. М. Гаряєва, 2016

Вступ. Протягом останніх років, на території нашої держави проводиться реформа кримінальної юстиції, що призвела до значущих змін кримінального, кримінально-процесуального та кримінально-виконавчого законодавства, з метою удосконалення кримінально-правових відносин шляхом забезпечення загальнолюдських цінностей, дотримання демократичних принципів визначених Конституцією України та міжнародними договорами, ратифікованими в установленому порядку. Але разом з тим військово-кримінальне та військово-пенітенціарне право досі наслідує радянську правову школу, недостатньо враховуючи нові підходи в даних галузях законодавства. У зв'язку з останніми подіями, що відбуваються в Україні, більшість науковців та практиків концентрують свою увагу на питаннях кримінальної відповідальності військовослужбовців взагалі та види покарань, які можуть до них застосовуватися, зокрема. Такі злочини називаються військовими і в ряді випадків потребують специфічного впливу на осіб, що їх вчинили, адже необхідно виховувати цих правопорушників не тільки як громадян, але і як воїнів. Це визначає наявність в українському кримінальному законодавстві специфічного військового покарання - направлення до дисциплінарного батальйону.

Огляд літератури. Окремі аспекти цього виду кримінального покарання висвітлювалися в працях таких вітчизняних і зарубіжних учених: А. І. Ахінько, Х. М. Ахметшина, Ю. В. Бауліна, І. Г. Богатирьова, В. К. Грищука, О. М. Джужі, С. М. Іншакова, В. В. Лунсева, В. В. Майорова, І. М. Мацкевича, В. М. Трубнікова, А. Х. Степанюка, В. Л. Скрипко, М. О. Стручкова, В. С. Швецова та інших, а також у навчальній літературі з кримінології, кримінального та кримінально-виконавчого права. Поряд із дослідженням питань удосконалення правового забезпечення цього виду покарання виникла наукова дискусія з приводу доцільності його подальшого існування.

Даний кримінально-правовий інститут бере свій початок, ще з далеких довоєнних років. Наказ Президії Верховної Ради СРСР від 06.07.1940 року визначав, що дане покарання призначається за самовільні відлучки військовослужбовців рядового і молодшого начальницького складу, засудженим військовим трибуналом до позбавлення волі на строк від шести місяців до двох років [1, с. 242]. На сьогоднішній день правовою підставою та умовами виконання вище зазначеного покарання є Кримінальний кодекс України, Кримінально-виконавчий кодекс України (Гл. 14, ст. 71–85), Положення «Про дисциплінарний батальйон у Збройних Силах України» та інші нормативні акти. Даний вид покарання передбачений у санкціях 14 статей (їх частин), що встановлюють відповідальність за військові злочини, передбачені XIX розділом Особливої частини КК. П'ять з них є злочинами невеликої тяжкості, а дев'ять – злочинами середньої тяжкості.

Ця проблема не є унікальною для України. Так, у 2009 р. у Казахстані було ліквідовано дисциплінарні військові частини. Аналогічно дисциплінарні батальйони було ліквідовано у Республіці Білорусь у 2011 р. [2, с. 5]. Останніми роками питання ліквідації дисцип-

лінарних частин обговорюється у РФ, де залишилися два дисциплінарні батальйони.

Думки вчених із цього приводу різняться. Так, О. М. Сарнавський зайняв категоричну позицію з приводу необхідності залишення тримання у дисциплінарному батальйоні у системі покарань [3]. В. М. Куц виступає за виключення цього виду покарання із Кримінального кодексу України зі збереженням дисциплінарного батальйону як спеціальної військової частини [4]. І. Б. Медицький взагалі виступає за ліквідацію і виду покарання, і навіть самої установи як такої [5]. Сформулюємо науково обґрунтовані висновки із приводу ліквідації або необхідності залишення виду покарання, що розглядається, шляхом аналізу аргументованих точок зору науковців, а також ретроспективного та компаративістського методів дослідження.

Як зазначає І. Б. Медицький, з одного боку, виключення із системи покарань такого його виду, як тримання у дисциплінарному батальйоні, може «гальмувати» процес подальшої гуманізації інституту покарання у кримінальному судочинстві, одним із принципів якого є широке застосування альтернативи позбавленню волі. З другого ж, він вважає, що вченими наводяться достатньо переконливі аргументи, які свідчать про значну «втрату» дисциплінарним батальйоном свого потенціалу [5, с. 682]. Проте, на нашу думку, не всі аргументи, принаймні ті, що наводяться І. Б. Медицьким, є однозначно безспірними.

Так, він зазначає, що сьогодні у складі Військової служби правопорядку у Збройних силах України функціонує один дисциплінарний батальйон [4, с. 682]. Взагалі видається, що цей факт сам по собі є нейтральним і не свідчить ані на користь подальшого існування дисциплінарного батальйону, ані у бік його ліквідації. Наприклад, О. М. Сарнавський, який є прибічником збереження цієї установи, також наводить це [3, с. 447]. Далі І. Б. Медицький зазначає, що відомості статистики свідчать про негативну динаміку застосування судами покарань цього виду [5, с. 683]. Це можна простежити і за подальшою статистикою Міністерства оборони: станом на 1 січня 2013 р. кількість військовослужбовців, які відбували покарання у виді тримання у дисциплінарному батальйоні, становила 8 осіб (станом на 1 січня 2012 р. – 3 особи, на 1 січня 2011 р. – 18 осіб) [6, с. 5].

Щоб оцінити дійсне значення цього покарання можна використати статистичні показники, які наводить Р. В. Гринько. Так, він зазначає, що у 2001 р. військовими судами гарнізонів покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців було застосоване відносно 43 % від загальної кількості засуджених, а за перше півріччя 2002 р. покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні було застосоване у 52 % випадків від загальної кількості засуджених військовослужбовців [7, с. 150].

Як ми бачимо, абсолютні цифри у відсотках можуть давати доволі разючі результати залежно від того, який критерій буде покладено в основу визначення цих процентів.

Підхід, за яким згідно з новою політикою у цій галузі у разі застосування покарань необхідно враховувати суто прагматичні, тобто економічного характеру, міркування, взагалі видається антинауковим. І тому аргумент, що це твердження цілком слушно може бути використане і щодо покарань, які «відживають» своє, підтверджуючи ефективність для досягнення мети покарання лише екскурсом в історію, взагалі не витримує жодної критики.

Ми вважаємо, що лише ця ознака не може стати обґрунтуванням пропозиції щодо ліквідації дисциплінарної військової частини. Адже, як ще у 1902 р. відомий військовий юрист, офіцер М. І. Фалєєв наголошував, що здешевлення покарання не сприяє реалізації його мети, а найменш затратним видом покарання є страта, витрати на яку завершуються одночасно з її виконанням [8, с. 399].

Теза про те, що держава, безумовно, повинна рахуватися з економічними витратами, забезпечуючи тримання військовослужбовців у дисциплінарному батальйоні, заслуговує на увагу [5, с. 683]. Адже прихильники ліквідації такого виду покарання, як тримання у дисциплінарному батальйоні, наводили аргумент, що для забезпечення виконання покарання у виді такого тримання державою залучається кількість працівників, яка в декілька разів перевищує число осіб, до яких застосовується покарання у виді тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців. Саме цю підставу у числі інших покладено в обґрунтування закону Республіки Білорусь, яким було ліквідовано дисциплінарний батальйон [2, с. 5].

Враховуюче це, 30 грудня 2012 р. відповідно до директиви Міністра оборони України «Про проведення додаткових організаційних заходів у Збройних Силах України у 2012 р.» від 17 жовтня 2012 р. Київський дисциплінарний батальйон (військова частина А0488) було передислоковано у район розташування військового містечка № 225 (будівлі гауптвахти Головного управління Військової служби правопорядку у Збройних силах України). Цією ж спеціальною директивою було змінено і штатну чисельність дисциплінарного батальйону. Наразі штатним розписом у військовій частині А0488 передбачено 23 військовослужбовці, а не близько 200, як було раніше.

У літературі висловлюється думка, що направлення в дисциплінарний батальйон як вид покарання - це анахронізм. Так, В. М. Куц вважає, що перетворення армійських підрозділів у місця відбування покарання в демократичній державі недопустиме. Інша справа - тримання в них не злочинців, а військовослужбовців, звільнених від кримінальної відповідальності. Тому вчений запропонував новелу в кримінальну правотворчість у формі звільнення від кримінальної відповідальності військовослужбовця з направленням його до дисциплінарної військової частини [4, с. 32].

Неможливо не погодитися з О. М. Сарнавським, який акцентує увагу на тому, що будь-які зміни у нормуванні питань, пов'язаних із інститутом покарання, мають бути науково обґрунтованими. При цьому для наукових висновків повинна використовуватися емпі-

рична база, у тому числі й стосовно повторності вчинення злочинів [3, с. 446].

Так, засуджені, які мають зразкову поведінку і чесно ставляться до праці та військової служби, беруть активну участь у громадській роботі, після відбуття ними не менш як однієї третьої строку покарання наказом командира дисциплінарного батальйону можуть бути зараховані до числа таких, що виправляються.

Після фактичного відбуття засудженим не менш як половини призначеного строку покарання за умови, що він зразковою поведінкою і чесним ставленням до праці та військової служби довів своє виправлення, командир дисциплінарного батальйону може внести до військового суду гарнізону за місцем відбування покарання подання про умовно-дострокове звільнення його від покарання або заміну невідбутої частини покарання більш м'яким покаранням.

Час перебування засуджених у дисциплінарному батальйоні до строку військової служби не зараховується.

Командуючий військами військового округу (оперативного командування), командуючий Військово-Морськими Силами України мають право зараховувати час перебування в дисциплінарному батальйоні до строку військової служби: особам, які оволоділи військовою спеціальністю, добре знають і чітко виконують вимоги військових статутів та бездоганно несуть службу після звільнення з дисциплінарного батальйону; особам, звільненим з дисциплінарного батальйону, якщо вони, відбуваючи покарання, твердо стали на шлях виправлення, виявили високу дисциплінованість і чесне ставлення до праці та військової служби.

Таким чином, одним із основних показників ефективності цього покарання є той факт, що близько 90 % засуджених звільняються від його відбування достроково. Згідно зі статистичними даними, наданими Головним управлінням Військової служби правопорядку у Збройних силах України, абсолютна більшість засуджених, що відбули це покарання, не тільки не вчиняє нових злочинів, але й не допускає порушень військової дисципліни, та випадки вчинення нових злочинів дуже рідкі [9, с. 64].

Покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні застосовується, як правило, у випадках вчинення злочинів невеликої тяжкості, коли засуджених можна залишити на військовій службі й виправити в умовах дисциплінарної частини. Цей вид покарання може бути застосований і до військовослужбовців, які вчинили злочини середньої тяжкості, тяжкі та особливо тяжкі, за умови, що суд, враховуючи особу винного й обставини, що пом'якшують покарання та істотно знижують ступінь тяжкості вчиненого злочину, дійде висновку про можливість призначення такого покарання.

Погоджуємося, що ця статистика є аргументом на користь дієвості та необхідності збереження в існуючій системі покарань цього виду покарання, хоча, можливо, і не беззаперечним, проте таким, що має враховуватися у комплексі.

Крім того, потрібно врахувати, що основними засобами виправлення та перевиховання засуджених є: встановлений для дисциплінарного батальйону порядок і режим відбування покарання, суспільно корисна праця, виховна робота, бойова підготовка.

Засоби виправлення та перевиховання застосовують з урахуванням характеру і ступеня суспільної небезпечності вчиненого злочину, особи засудженого, а також його ставлення до праці та військової служби.

Виховну роботу із засудженими проводять з урахуванням їх психологічних особливостей, рівня освіти та ставлення до релігії. Вона повинна бути спрямована на формування у засуджених вірності Вітчизні та військовою обов'язку, зміцнення військової дисципліни та запобігання вчиненню правопорушень.

Також, засуджених залучають до праці на виробничих підприємствах, будівництві та інших об'єктах Міністерства оборони України, у майстернях дисциплінарного батальйону, як правило, з використанням техніки.

Організація праці повинна бути підпорядкована завданню виправлення і перевиховання засуджених та забезпечувати їхню постійну і повну зайнятість.

Висновки. Отже, на практиці покарання у виді направлення до дисциплінарного батальйону впродовж багатьох років зарекомендувало себе як ефективний засіб виправлення військовослужбовців строкової служби, які вчинили злочини, що не представляють великої суспільної небезпеки. Таким чином, рецидив злочинності засуджених, які відбували покарання у військово-пенітенціарних установах, є суттєво меншим, ніж рецидив серед осіб, які відбували покарання у загальних (тобто цивільних) виправних установах. Варто зазначити, що це є загальносвітовою тенденцією (наприклад, у США, Великій Британії, Російській Федерації). Це пояснюється, у першу чергу, тим, що, відбуваючи покарання у дисциплінарному батальйоні, засуджені військовослужбовці строкової служби продовжують перебувати у військовому колективі, вони не мають стосунків із особами інших категорій засуджених, які відбувають інші види покарання (наприклад, позбавлення волі). Тому таку установу недоцільно ліквідувати оскільки вона в повному обсязі виконує мету покарання, а саме виправлення особи та попередження нових злочинів, і потребує подальшої трансформації та модернізації у контексті реформування кримінальної юстиції та наближення її до вимог міжнародних стандартів поведінки із засудженими.

Список літератури: 1. Козлов М. М. Великая Отечественная война 1941–1945 / под ред. М. М. Козлова : энциклопедия. – М : Советская энциклопедия, 1985. – 242 с. 2. Левчук Н.В. Прощай, дисбат! / Николай Левчук // Белорусская военная газета: Во славу Родины. – 15.07.2011. – № 131. – С. 5–6. 3. Сарнавський О. Тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців як вид покарання / О. Сарнавський // Право України. – 2012. – № 3–4. – С. 446–451. 4. Куц В. М. Новий Кримінальний кодекс України: яким йому бути / В. М. Куц. – Харків: Ксілон, 1999. – 204 с. 5. Медицький І. Б. Відбування покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців: сучасні реалії / І. Б. Медицький // Актуальні проблеми кримінальної відповідальності: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 10–11 жовт. 2013 р. / редкол.: В. Я. Таций (голов. ред. та ін.). – Харків: Право, 2013. – С. 681–685. 6. Дотримання прав

ув'язнених в Україні – 2012: Доповідь пенітенціарного товариства України «Донецький меморіал» / уклад. О. Букалов. – Донецьк: Схід. видав. дім, 2013. – 32 с. 7. Гринько Р. В. Питання кримінального покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців / Р. В. Гринько // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. – 2003. – № 1. – С. 150–156. 8. Фалеев Н. И. Цели воинского наказания : диссертация на получение звания экстраординарного профессора на кафедре военно-уголовных законов в Александровской военно-юридической академии / Н. И. Фалеев. – СПб.: Тип. «В. С. Балашев и Ко», 1902. – 525 с. 9. Соколинский Ю. В. Специальні військово-виправні установи / Ю. В. Соколинський // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, (11–12 лютого 2010 року). – Бровари. – 2010. – С. 64–65. 10. «Положення про дисциплінарний батальйон у Збройних Силах України», затверджене Указом Президента України від 5 квітня 1994 року № 139/94; Урядовий кур'єр № 3 23.02.1996. 11. Про практику призначення військовослужбовцям покарання у виді тримання в дисциплінарному батальйоні. Постанова Пленуму Верховного Суду України N 15 від 28.12.96 м. Київ // Збірник ППВСУ. – № 12. – 1996, м. Київ. 12. Інструкція про порядок відбування покарання засуджених військовослужбовців у виді тримання в дисциплінарному батальйоні. Наказ Міністерства оборони України від 18.05.2015 р. № 215; Голос України № 3 від 02.06.2015.

References (transliterated): 1. Kozlov M. M. *Velykaya Otechestvennaya voyna 1941–1945* [The Great Patriotic war of 1941 – 1945]. Edited by M. M. Kozlov. Encyclopedia. Moscow, Soviet encyclopedia, 1985. – 242 p. 2. Levchuk N. V. Proshchay, dysbat! [Farewell to a disciplinary battalion]. *Belorusskaya voennaya gazeta: Vo slavu Rodiny* [Belarusian military newspaper the glory of the Motherland]. 15.07.2011, № 131, pp. 5–6. 3. Sarnavskiy V. Trymannya v dystsyplinarnomu batal'yonі viys'kovosluzhbovtiv yak vyd pokarannya [Keeping in the disciplinary battalion of servicemen as a form of punishment]. *Pravo Ukrayiny* [Law of Ukraine]. 2012, № 3–4, pp. 446–451. 4. Kuts V. M. *Novyy Kryminal'nyy kodeks Ukrayiny: yakym yomu buty* [New criminal code of Ukraine: what will it be]. Kharkiv, Klon, 1999. 204 p. 5. Medeski I. B. Vidbuvannya pokarannya u vydi trymannya v dystsyplinarnomu batal'yonі viys'kovosluzhbovtiv: suchasni realiyi [Punishment in the form of detention in the disciplinary battalion of servicemen: current realities]. *Aktual'ni problemy kryminal'noyi vidpovidal'nosti : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf., 10-11 zhovt. 2013 r.* [Actual problems of criminal responsibility : proceedings of the international. Sciences.-pract. Conf. 2013]. Kharkiv, Pravo, 2013, pp. 681–685. 6. *Dotrymannya prav uv'yaznenykh v Ukrayini – 2012: Dopovid' penitentsiarnoho tovarystva Ukrayiny «Donets'kyi memorial»* [The observance of prisoners' rights in Ukraine 2012: report of the penitentiary society of Ukraine "Donetsk memorial"] Donetsk: East. issued. house, 2013. 32 p. 7. Grin'ko V. G. Pytannya kryminal'nogo pokarannya u vydi trymannya v dystsyplinarnomu batal'yonі viys'kovosluzhbovtiv [The Issues of criminal punishment in the form of detention in the disciplinary battalion of servicemen]. *Visnyk Khmel'nyts'koho instytutu rehional'nogo upravlinnya ta prava* [Bulletin of Khmelnytsky Institute of regional management and law]. 2003, № 1, pp. 150–156. 8. Faleev N. S. *Tsely voynskoho nakazannya : dyssertatsyya na poluchenye zvannya ekstraordynarnoho profesora na kafedre voenno-uholovnykh zakonov v Aleksandrovskoy voennoyurydycheskoy akademyyi* [The purpose of military punishment : thesis for obtaining the title of extraordinary Professor in the Department of military criminal laws in the Alexander military law Academy]. Saint Petersburg, Type "S. Balashev and Co.", 1902. 525 p. 9. Sokorinsky Y. V. *Spetsial'ni viys'kovo-vypravni ustanovy* [Special military correctional institutions]. *Materialy vseukrayins'koyi naukovo-praktychnoyi konferentsiyi, (11–12 lyutoho 2010 roku)* [Materials of Ukrainian scientific-practical conference (11–12 Feb 2010)]. Brovary, 2010, pp 64–65. 10. «Polozhennya pro dystsyplinarnyy batal'yon u Zbroynykh Sylakh Ukrayiny», zatverdzhene Ukazom Prezidenta Ukrayiny vid 5 kvitnya 1994 roku № 139/94 [Regulations on the disciplinary battalion in the Armed Forces of Ukraine], approved by the decree of the President of Ukraine of 5 April 1994 № 139/94]. *Uryadovyy kur'yer*, № 3, 23.02.1996. 11. *Pro praktyku pryznachennya viys'kovosluzhbovtiv pokarannya u vydi trymannya v dystsyplinarnomu batal'yonі. Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrayiny № 15 vid 28.12.96 m. Kyiv* [About practice of appointment of a military sentence of detention in a disciplinary battalion. The resolution of Plenum of the Supreme Court of Ukraine № 15 from 28.12.96 Kiev]. *Zbirnyk PPVSU*, № 12, 1996. 12. *Instruktsiya pro porядok vidbuvannya pokarannya zasudzhennykh viys'kovosluzhbovtiv u vydi trymannya v*

dysyplinarnomu batal'yonu Nakaz ministerstva oborony Ukrainy 18.05.2015 № 215 [Instruction on the order of punishment of convicted servicemen in the form of detention in the disciplinary batalio-

nas the Ministry of defence Ukraine 18.05.2015 № 215]. Holos Ukrainy, No. 3, 02.06.2015.

Надійшла (received) 08.12.2016

Бібліографічні описи / Библиографические описания / Bibliographic descriptions

Тримання в дисциплінарному батальйоні як один з правових засобів виправлення військовослужбовців / О. Л. Муренко, Г. М. Гаряєва // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 40 (1212). – С. 25–29. – Бібліогр.: 12 назв. – ISSN 2227-6890.

Содержание в дисциплинарном батальйоне как одно из правовых средств исправления военнослужащих / Е. Л. Муренко, А. М. Гаряева // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – № 40 (1212). – С. 25–29. – Бібліогр.: 12 назв. – ISSN 2227-6890.

Holding in a disciplinary battalion as one of the legal remedies for servicemen / O. M. Murenko, H. M. Hariaeva // Bulletin of NTU "KhPI". Series: Actual problems of Ukrainian society development. – Kharkiv: NTU "KhPI", 2016. – No. 40 (1212). – P. 25–29. – Bibliogr.: 12. – ISSN 2227-6890.

Відомості про авторів / Сведения об авторах / About the authors

Муренко Олена Леонідівна – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», старший викладач кафедри права; тел. (095) 903-63-75; e-mail: lenamaimes@mail.ru.

Муренко Елена Леонидовна – Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», старший преподаватель кафедры права; тел. (095) 903-63-75; e-mail: lenamaimes@mail.ru.

Murenko Olena Leonidivna – National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Senior Lecturer at the Department of Law; tel. (095) 903-63-75; e-mail: lenamaimes@mail.ru.

Гаряєва Ганна Михайлівна – Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», старший викладач кафедри права; тел. (050) 303-98-68; e-mail: garyayeva_anna@ukr.net.

Гаряева Анна Михайловна – Национальный технический университет «Харьковский политехнический институт», старший преподаватель кафедры права; тел. (050) 303-98-68; e-mail: garyayeva_anna@ukr.net.

Hariaeva Hanna Mykhailivna – National Technical University "Kharkiv Polytechnic Institute", Senior Lecturer at the Department of Law; tel. (050) 303-98-68; e-mail: garyayeva_anna@ukr.net.